

Vít Dočkal a Petr Kaniok: Evropská unie tak akorát*

Práce je účelně členěna do pěti kapitol. První a nejrozsáhlejší kapitola Dějiny evropské integrace podává výstižný a věcný přehled vývoje integračního procesu Evropy včetně jeho ideových zdrojů. Vysvětluje směry a tendence, jež postupně vykrystalizovaly v dnešní Evropskou unii, složitost jednotlivých období (např. postoje Francie za éry De Gaulla v 60tých letech minulého století). Druhá kapitola Instituce EU je věnována systematickému výkladu poslání a podstaty činnosti jednotlivých evropských institucí. Třetí kapitola Politiky v Evropské unii logicky navazuje na výklad činnosti evropských institucí a zevrubně objasňuje jednotlivé politiky v rámci EU, jejich souvislosti a dopady. Tato část je jistě významná zvláště pro ČR jako novou členskou zemi, která se teprve postupně seznamuje s fungováním EU. Čtvrtá kapitola Evropská unie a podpora vzdělávání, inovací a výzkumu zevrubně analyzuje tzv. Lisabonskou strategii, přijatou členskými zeměmi v r. 2000, jejímž strategickým cílem je zajistit, aby EU do roku 2010 se stala nejdynamičtější a konkurence nejschopnější znalostní ekonomikou udržitelného hospodářského růstu s více pracovními místy a větší sociální soudržností.

Pátá kapitola nese název Multikulturní Evropa: příležitost, šance a možnosti pro studenty a pedagogy. I když žádná společná vzdělávací nebo školská politika v EU neexistuje, je zřejmá snaha vytvářet společné vzdělávací programy při respektu k národním a kulturním zvláštnostem členských zemí. S uvolněním pohybu pracovních sil se ukázalo, že je třeba spolupráce i v oblasti vzdělávání. Jsou vysvětleny vzdělávací programy (např. Socrates určený pro všeobecné vzdělávání a Leonardo pro profesní vzdělávání).

Publikace je cenná pro svoji přehlednost a výstižnost. Každému zájemci o Evropskou unii poskytuje jasné informace o myšlenkách evropské integrace, o institucionálním vývoji evropského sjednocování, o současné tváři Evropské unie, o jejich orgánech a jejich kompetencích, o jednotlivých politikách EU.

I když literatura o problematice Evropské unie a evropské integraci je nyní již bohatá, uvedená publikace je velmi přínosná.

J. NOLČ

* Vít Dočkal a Petr Kaniok: Evropská unie tak akorát (Praktický průvodce evropskou integrací), Masarykova univerzita, Brno 2005, 133 s.

Zdeněk Trávníček: Leopold Procházka. První český buddhista**

Ústav religionistiky FF MU vydal v ediční řadě Proměny náboženství pozoruhodnou studii o jednom z průkopníků Buddhova učení v naší zemi. L. Procházka již v první polovině minulého století usiloval o tvořivé využití této myšlenkové tradice.

Trávníčkova studie je zdařilou výpravou do méně známé historie našeho náboženského života. Celou práci otevírá hodnocení situace na přelomu 19. a 20. století. Tuto dobu autor charakterizuje jako jistou krizi náboženství, kdy hledání mimoevropských inspirací bylo považováno za jedno z možných východisek. Studie se neomezuje pouze na naše domácí prostředí, ale nabízí stručnou rekapitulaci dějin pronikání Buddhova učení na Západ. V tomto smyslu je tak Trávníčkova práce dalším doplňkem k této historiografické linii (z domácí produkce viz např. práce D. Lužného).

V souvislosti s civilizační krizí je ovšem nejen pro religionistická studia samotná nepochybně zajímavý motiv, který právě Procházka permanentně promýšlel – rozpor mezi civilizací a kulturou (s. 66 a dále). Rozvinutá civilizace byla Procházkoví příznakem úpadku kultury – a právě takto hodnotil svoji současnost. Tu jen poznamenejme, že nabízené srovnání Procházky s Frommem (s. 65) je snad poněkud nadbytečné, protože obligátní. To však Trávníčkově studii neubírá na hodnotě, která spočívá především v důkladném zmapování Procházka života a díla.

Autor v biografických pasážích představuje Procházku jako velmi univerzálně zaměřenou osobnost – myslitele, vzdělance, ale i úspěšného technika – vynálezce a podnikatele. Současně zde nechybí upozornění, že Procházka nebyl profesionálním religionistou, ale praktikujícím věřícím. Jeho úsilí tedy nesměřovalo ke kritickým analýzám, ale bylo vedeno upřímnou snahou přiblížit formou osvěty buddhismus veřejnosti. Tento aspekt je významný v následném rozboru Procházka literárního odkazu. Procházka mnohdy volně čerpal z dalších autorů, současně však vše poměřoval osobní zkušeností a tuto zkušenost nabízel různorodou formou (včetně poezie) vnímavým čtenářům. Je příznačné, že jeho texty často obsahují repetice jistých témat: stejně tak je pro takového osvětářského autora typické i to, že své práce vydával ve vlastní režii a zdarma rozdával zájemcům. Na rozdíl od mnohých samozvaných zachránců lidstva (viz např. ve stejné době J. Maliarik) ovšem zůstal realistou, který neodmítal evropskou tradici ani vědu: „Buddhovo učení chápal jako střední cestu mezi náboženskou vírou a vědou.“ (s. 21) Procházka usiloval spíše o vzájemné obohacení kultur Východu a Západu a v tomto spojení spatřoval možné východisko z civilizační krize.

Mimo stručné charakteristiky jednotlivých Procházkových prací nabízí studie i ukázky z jeho poezie, kvalitně zpracovanou bibliografii a obrazovou přílohu (fotografie a dokumenty). Z. Trávníček tak vytvořil velmi zdařilý portrét svérázného myslitele, jehož dílo i osudy upadly v zapomnění – i díky ve své době nesporně exotické tematické orientaci. Svým poctivým a kvalitním zpracováním je Trávníčkova studie cenným příspěvkem nejen k historiografii českého náboženského a filozofického myšlení, ale i k lepšímu uchopení kontextů a atmosféry české společnosti v první polovině uplynulého století.

P. JEMELKA

* Masarykova univerzita Brno, 2002, 143 s.